

STORTINGET

Innst. 377 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:123 S (2018–2019)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Mona Fagerås og Karin Andersen om kulturskolen for alle

krav for undervisning i praktiske og estetiske fag,

- øke samarbeidet med frivilligheten, for eksempel ved å etablere kommunale kulturforum med representanter fra barnehagen, grunnskolen, kulturskolen og frivilligheten.»

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding som ivaretar kulturskolen som et eget skoleslag og sikrer alle barn, uavhengig av bosted og foreldres økonomi, tilgang til et likeverdig og godt kulturskoletilbud av høy kvalitet.
2. Stortinget ber regjeringen i den varslede stortingsmeldingen om kulturskolen fremme forslag til hvordan kulturskoletilbudet kan styrkes og videreutvikles, inkludert konkrete tiltak for å:
 - styrke kulturskolen som et skoleslag, for eksempel ved å forskriftsfeste en nasjonal rammeplan,
 - sikre økt deltakelse og tilgjengelighet for alle barn, for eksempel ved å innføre makspris og gratis kulturskoletime,
 - sikre gode rammevilkår, for eksempel ved å etablere en forutsigbar finansieringsordning og innføre søkbare stimuleringsmidler,
 - styrke de praktiske og estetiske fagene i skolen gjennom et forsterket og systematisk samarbeid mellom grunnskolen og kulturskolen, for eksempel ved å legge til rette for flere kombinerte stillinger og innføre kompetanse-

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari-Anne Opsal, Nina Sandberg og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Kent Gudmundsen, Turid Kristensen, Marianne Synnes og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og lederen Roy Steffensen, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Marit Knutsdatter Strand, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Hans Fredrik Grøvan, viser til representantforslaget. Kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner har uttalt seg om forslaget i brev av 7. mai 2019. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen bad om skriftlige innspill i forbindelse med behandlingen av dette representantforslaget, og viser til innspill fra Norsk kulturskoleråd og CREO – forbundet for kunst og kultur. Komiteen vil peke på Rammeplanen Kulturskolen, utarbeidet av Norsk kulturskoleråd på bestilling fra kommunene, som et godt utgangspunkt for kvalitetssikring i kulturskolen i kommunene.

Komiteen viser til at kulturskolen er lovfestet gjennom opplæringsloven, og at alle kommuner er på-

lagt å ha et kulturskoletilbud til barn og unge, enten alene eller i samarbeid med andre kommuner.

Komiteen viser til behandlingen av Dokument 8:112 S (2016–2017) og Innst. 448 S (2016–2017) fra våren 2017, der Stortinget vedtok å be regjeringen legge fram en egen stortingsmelding om en styrket kulturskole for fremtiden. I innstillingen viste kirke-, utdannings- og forskningskomiteen til at det da var 20 år siden lovfestingen av kulturskolen, og at det derfor kan være behov for å se nærmere på kulturskolens utvikling, status og måloppnåelse. Komiteen støtter dette.

Komiteen viser til at Norge har forpliktet seg gjennom FNs barnekonvensjon til å gi alle barn og unge rett til opplæring og til fullt ut å delta i kulturelle og kunstneriske aktiviteter, jf. artikkel 31. Komiteen mener at tilbudet i barnehage, SFO, skole, kulturskole og Den kulturelle skolesekken er viktig for å oppfylle denne retten og til å gi et helhetlig tilbud til alle barn. Det handler om å oppleve kunst, å lære om kunst og selv ta kunstneriske og kulturelle uttrykk i bruk. Komiteen viser til at kulturskolen er eneste opplæringsvirksomhet for barn og ungdom i kulturfagene som er til stede i alle kommuner, ut over det skolen tilbyr.

Komiteen vil understreke målsettingen om å tilby likeverdige kulturskoletilbud av høy kvalitet.

Komiteen mener både profesjonelle og frivillige aktører er avgjørende for kulturlivet, og at samarbeidet dem imellom er avgjørende for et mangfoldig tilbud.

Komiteen er kjent med at regjeringen er i arbeid med en stortingsmelding om barne- og ungdomskultur der kulturskolen vil være et sentralt tema, og viser i den forbindelse til det vedlagte brevet fra statsråden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener det er viktig å jobbe for et godt kulturskoletilbud av høy kvalitet og for at flere barn kan få delta i det tilbudet kulturskolene er. Flertallet viser til at stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur vil se på tiltak for å oppnå nettopp dette. I Granavolden-erklæringen er regjeringspartiene tydelige på at flere skal få delta, kommunene må ha frihet til å finne løsninger som passer dem best, og styrke rollen til kulturskolene som regionale talentaktører. Flertallet viser til at regjeringen vil legge til rette for samarbeid mellom kulturskole, skolefritidsordninger og frivillighet. Flertallet mener dette er et godt grunnlag for å sikre at flere barn får ta del i dette.

Flertallet viser til at kunnskapsministeren har bestilt et kunnskapsgrunnlag om kulturskolen som skal leveres innen høsten 2019. Flertallet mener det er positivt at vi får bedre kunnskap om både samhandling mellom kulturskole, skole, SFO og det lokale og frivillige kulturlivet for å utvikle best mulig politikk for fremtidens kulturskoler. Flertallet vil påpeke at integre-

ringsperspektivet også inngår i denne utredningen, og mener det er positivt for å sikre en inkluderende og tilgjengelig kulturskole for alle barn.

Flertallet viser til kulturskolens engasjement i lokalsamfunnet og mener at kulturskolen utvikler barn og unges kulturelle, sosiale og kreative kompetanse samtidig som den bidrar til livsmestring og dannelse.

Flertallet viser til kulturskolen som en del av den kulturelle grunnmuren i Kommune-Norge og mener at det er viktig at kulturskolens sosiale profil styrkes, samtidig som det legges til rette for tilgjengelighet, mangfold og kvalitet i det tilbudet som gis. Flertallet vil samtidig understreke viktigheten av at kommunene må ha friheten til å finne de løsningene som gir best tilbud hos dem, men som samtidig ivaretar flertallets ønske om at det tilbudet skal være tilgjengelig, mangfoldig og holde god kvalitet.

Flertallet er opptatt av kompetanse i kulturskolen og viser til at regjeringen skal legge frem en strategi til sommeren hvor dette vil være tema. Flertallet imøteser strategien og mener god kompetanse i kulturskolene vil være et godt bidrag for at barna skal få et tilbud av god kvalitet på alle kulturskolens områder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er opptatt av at kulturskolen skal bidra til at alle barn og unge har like gode muligheter til å utvikle sine talent og kan nå sitt læringspotensial. Derfor er kulturskolen ikke bare et hvilket som helst fritidstilbud, men et eget skoleslag med lærerkrefter med formell fagutdanning, så vel som høy realkompetanse – en skole som på samme vis som resten av utdanningssektoren både skal utdanne og danne. Noen barn vil bli kulturutøvere – enten som hobby eller kanskje også som profesjonell artist. Å være mottaker og kunne oppleve gleden ved kunst og kultur trenger også å læres. Derfor har kulturskolen et viktig dannelsesoppdrag. Disse medlemmer vil påpeke at kulturskolen er, og fortsatt skal være, hjemlet i opplæringsloven, og at kunnskapsministeren har det konstitusjonelle ansvaret.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at for å sikre at barn får tilbud om et likeverdig og godt tilbud uavhengig av hvor i landet de bor eller hvilken bakgrunn de har, må det forskriftsfestes en nasjonal rammeplan for innhold og kvalitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig at kulturskolen ikke bare skal være for de barna som allerede har funnet sitt talent eller har foreldre som har råd til å betale. Når vi ser på rekrutteringsgrunnlaget til kulturskolen i dag, så er disse medlemmer bekymret for at samfunnet

går glipp av mange potensielle kulturbærere og -utøvere. En dyr kulturskole med et smalt tilbud fører til at mange barn ikke får hjelp til å utvikle sin kulturelle interesse eller oppdage sine talent.

Kulturskolen er en perfekt arena for å ivareta inkludering og mangfold. I kulturskolen kan barn oppleve mestring uavhengig av språkferdigheter fordi kunsten som mestringsarena bringer med seg en ekstra symboldimensjon: røtter og identitet. Dessuten kommer mange barn med innvandrerbakgrunn fra kulturer der sang og dans har mye større plass enn i nordmenns hverdag. Dette representerer mye kompetanse og mange muligheter. Derfor er det ekstra synd at kulturskolen lykkes så dårlig med en bred rekruttering av barn fra alle sosiale og etniske grupper.

Det vi får igjen for investeringen i kulturskole, er et mer mangfoldig kulturliv på sikt. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at alle barn skal få like gode muligheter til å oppdage, utvikle og bruke sine talent. Nettopp derfor var tilbudet om en gratis og frivillig kulturskoletime, som den rød-grønne regjeringen innførte, så viktig. Her fikk barn fra ulik sosialøkonomisk og kulturell bakgrunn smaksprøver av ulike kunstformer og kulturuttrykk, som kanskje et første steg til videre utdanning innen kunst- og kulturfag.

Disse medlemmer mener at kulturskolen kan være en viktig ressurs for å styrke de praktiske og estetiske fagene i grunnskolen. Læreplanverket for grunnskolen appellerer til et samarbeid mellom grunnskolene og kulturskolen i fagene musikk og kunst og håndverk. Kulturskolens lærere kan bidra til å styrke kunst- og kulturoppfølgingen i grunnskolen, blant annet gjennom felles prosjekter, samarbeid om kulturskoletimen i tilknytning til skoledagen, og ved at det i større grad legges til rette for kombinerte stillinger. Disse medlemmer vil vise til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er opptatt av at de praktiske og estetiske fagene i skolen må styrkes, og grunnopplæringen må gi elevene erfaringer med og muligheter for utvikling innenfor et bredt spekter av fagområder, enten de skal inn i høyere utdanning eller ut i et yrke. I dag er det for mange lærere i grunnskolen uten, eller med for lav kompetanse i skoleverket. Et bidrag til å styrke kompetansen i de praktisk-estetiske fagene i grunnskolen kan være å benytte den kompetansen som kommunenes kulturskolelærere innehar.

Disse medlemmer vil videre vise til de store variasjonene det er mellom kommunene i hvordan de har satset på sine kulturskoler, både i form av midler og innhold. I en del kommuner har kulturskolen fått en sentral rolle som lokalt ressurscenter for opplæringen av barn og unge innenfor kunst og kultur. For å kunne fylle denne rollen er det avgjørende at kulturskolen samarbeider bredt i lokalmiljøet. Gjennom å styrke og utvikle kulturskolens to ben – kultur og skole – mener disse med-

lemmer at den kan bidra til å skape et inkluderende kulturliv i barn og unges nærmiljø og være en ressurs som styrker det lokale kulturlivet, og vice versa. Som et bindeledd mellom skole, skolefritid og fritid kan kulturskolen bidra til å styrke frivilligheten og kulturlivet i lokalmiljøet, men også at disse kan bidra med sine ressurser inn i kulturskolen. Et godt og systematisk samarbeid mellom kulturskolen og kulturlivet i lokalmiljøet vil være en vinn-vinn-situasjon. For å lykkes med disse ambisjonene for kulturskoletilbudet i Norge må rammevilkårene forbedres. Disse medlemmer mener ressursinnsatsen må økes, kommunene må sikres et forutsigbart finansieringssystem, og i tillegg må det etableres andre stimulerings- og tilskuddsordninger som kommunene kan søke på for å utvikle kulturskoletilbudet i tråd med lokale ønsker, behov og forutsetninger.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding som ivaretar kulturskolen som et eget skoleslag og sikrer alle barn, uavhengig av bosted og foreldres økonomi, tilgang til et likeverdig og godt kulturskoletilbud av høy kvalitet.»

«Stortinget ber regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om kulturskolen fremme forslag til hvordan kulturskoletilbudet kan styrkes og videreutvikles samt fremme forslag om konkrete tiltak for å:

- sikre økt deltakelse og tilgjengelighet for alle barn, for eksempel ved å innføre gratis kulturskoletime
- sikre gode rammevilkår, for eksempel ved å etablere en forutsigbar finansieringsordning og innføre søkbare stimuleringsmidler
- styrke de praktiske og estetiske fagene i skolen gjennom et forsterket og systematisk samarbeid mellom grunnopplæringen og kulturskolen, for eksempel ved å legge til rette for flere kombinerte stillinger og innføre kompetansekrav for undervisning i praktiske og estetiske fag
- øke samarbeidet med frivilligheten, for eksempel ved å etablere kommunale kulturforum med representanter fra barnehage, grunnopplæringen, kulturskolen og frivilligheten.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om kulturskolen fremme konkrete tiltak for å styrke kulturskolen som et skoleslag, for eksempel ved å forskriftsfeste en nasjonal rammeplan, og vurdere om innføring av makspris kan være et egnet tiltak for å sikre økt deltakelse og tilgjengelighet for alle barn.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding som ivaretar kulturskolen som et eget skoleslag og sikrer alle barn, uavhengig av bosted og foreldres økonomi, tilgang til et likeverdig og godt kulturskoletilbud av høy kvalitet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om kulturskolen fremme forslag til hvordan kulturskoletilbudet kan styrkes og videreutvikles samt fremme forslag om konkrete tiltak for å:

- sikre økt deltakelse og tilgjengelighet for alle barn, for eksempel ved å innføre gratis kulturskoletime,
- sikre gode rammevilkår, for eksempel ved å etablere en forutsigbar finansieringsordning og innføre søkbare stimuleringsmidler,
- styrke de praktiske og estetiske fagene i skolen gjennom et forsterket og systematisk samarbeid mellom grunnopplæringen og kulturskolen, for eksempel ved å legge til rette for flere kombinerte stillinger og innføre kompetansekrav for undervisning i praktiske og estetiske fag,
- øke samarbeidet med frivilligheten, for eksempel ved å etablere kommunale kulturforum med repre-

sentanter fra barnehage, grunnopplæringen, kulturskolen og frivilligheten.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om kulturskolen fremme konkrete tiltak for å styrke kulturskolen som et skoleslag, for eksempel ved å forskriftsfeste en nasjonal rammeplan, og vurdere om innføring av makspris kan være et egnet tiltak for å sikre økt deltakelse og tilgjengelighet for alle barn.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Høyre, Framskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:123 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Mona Fagerås og Karin Andersen om kulturskolen for alle – vedtas ikke.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 6. juni 2019

Roy Steffensen

leder

Marit Knutsdatter Strand

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Kunnskapsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner til Utdannings- og forskningsetaten, datert 7. mai 2019****Representantforslag nr 8:123 S (2018-2019) om kulturskolen for alle**

Jeg viser til representantforslag fra Mona Fagerås, Karin Andersen og Freddy André Øvstegård om kulturskolen for alle.

Representantene tar opp flere interessante og relevante problemstillinger i tilknytning til kulturskolen. Regjeringen er allerede i gang med en stortingsmelding om barne- og ungdomskultur hvor kulturskolen vil være et sentralt tema. Vi tar sikte på å legge fram meldingen høsten 2020.

Regjeringen vil jobbe for et godt kulturskoletilbud av høy kvalitet. Stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur vil se på tiltak for å gi flere barn og unge mulighet til å delta i kulturskolen. Kvalitet vil være et gjennomgående tema. Som kunnskaps- og integreringsminister er jeg opptatt av å bygge ned barrierer slik at flere barn og unge, uavhengig av bakgrunn, får mulighet til å delta i kulturskolen. For eksempel har en rekke kommuner allerede ulike typer moderasjonsordninger, og kommunene har i dag stor frihet til å tilby slike. I arbeidet med meldingen vil vi se nærmere på hvordan ulike ordninger virker, og vurdere andre tiltak som kan stimulere til bred deltakelse i kulturskolen.

Stortingsmeldingen vil dessuten følge opp punktene om kulturskole fra Granavolden-plattformen. Der står det at regjeringen vil:

- gi flere barn og unge mulighet til å delta på et kulturskoletilbud gjennom å legge til rette for samarbeid mellom kulturskole, skolefritidsordninger og frivilligheten, samtidig som kulturskolens egenart ivaretas
- sikre kommunene frihet til selv å finne de løsningene som gir best kulturskole- og fritidstilbud hos seg, men legge til rette for tilgjengelighet, mangfold og kvalitet i det tilbudet som blir gitt
- styrke kulturskolenes rolle som regionale talentaktører

Representantene tar i del to av forslaget opp flere viktige og konkrete problemstillinger. Disse vil bli utredet og vurdert i forbindelse med arbeidet med stortingsmeldingen. For å kunne fatte gode beslutninger, har vi bestilt et kunnskapsgrunnlag om kulturskolen som skal være klart høsten 2019. Det vil gi oss mer konkret informasjon om kulturskolen og bidra til å belyse viktige faktorer som kompetanse, tilgjengelighet, inkludering, samarbeid med relevant aktører, finansiering og egenbetaling for kulturskoletilbud.

Kommunene er sentrale aktører fordi de har ansvar for nettopp de tjenestene representantene nevner. Det er kommunene som kan koble skole, frivillighet, skolefritidsordningen og kulturskole sammen. Det vil derfor være viktig å se på hvordan man kan styrke kommunens engasjement og eierskap på kulturfeltet. Vi har planlagt innspillsmøter med sentrale aktører og en rekke kommuner, for få bedre innsikt i problemstillinger og spørsmål knyttet til utfordringene representantene skisserer. Barn og unges medvirkning er vesentlig i arbeidet med meldingen, og vi legger opp til dialog og møteplasser der barn og unge kan formidle hva de er opptatt av.

Representantene foreslår også å styrke de praktiske og estetiske fagene i skolen, gjennom et forsterket samarbeid med kulturskolen. En styrking av de praktiske og estetiske fagene i skolen, vil være tema i den strategien jeg etter planen skal legge fram til sommeren.

Strategien vil ha en bred tilnærming, og vi er blant annet opptatt av tiltak som bidrar til at vi får flere lærere med kompetanse i de praktiske og estetiske fagene. Regjeringen har bestemt at norsk lærerutdanning skal være på masternivå. Det er viktig at lærere i de praktiske og estetiske fagene har like høy kompetanse som lærere i andre fag. Dette henger blant annet sammen med lønn og status. I 2018 nedsatte regjeringen et utvalg for å utvikle forslag til femårig lærerutdanning på masternivå i praktiske og estetiske fag. Forslag til forskrift ble sendt på høring i mars i år, med frist i juni. Rammepanutvalget har foreslått en gradvis implementering fra 2020, og at utdanningen kvalifiserer for undervisning både i kulturskolen og i hele grunnopplæringen.

I de nye læreplanene som er sendt ut på høring, er det også en praktisk dreining i de praktiske og estetiske fagene. Videre er det satt av 30 mill. kroner i øremerkede midler til videreutdanning i de praktiske og estetiske fagene. Dette gir 300 videreutdanningsplasser neste skoleår.

Jeg vil avslutningsvis si at jeg deler representantenes engasjement for at vi skal legge til rette for et likeverdig kulturskoletilbud av høy kvalitet. Jeg ser fram til å drøfte detaljene rundt dette med Stortinget i forbindelse med behandlingen av stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur.

